

Täysistunto

Keskiviikko 15.2.2023 klo 14.00—15.51

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistöissä

Hallituksen esitys HE 289/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 29/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 29/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Mennään yleiskeskusteluun. Edustaja Ojala-Niemelä.

Keskustelu

15.22 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelimme tätä asiaa perustuslakivaliokunnassa, mutta nyt en käytä tätä puheenvuoroa siinä roolissa vaan ihan lapilaisena kansanedustajana. Vierailin viikonloppuna tuolla Utsjoella, ja kyllä siellä tilanne on lohduton. Toista kesää nyt kielletään tämän lain nojalla lohenkalastus Tenojoessa. Meillä Suomessa on kolme lohijokea, on Muonion-Tornionjoki, Simojoki ja Tenojoki, ja silloin tämä lohen merkitys myös korostuu siellä.

Utsjoen kunta on äkillisen rakennemuutoksen aluetta. Korona jo runteli kovasti kunnan taloutta, koska rajat olivat kiinni ja rajakauppa hyytyi, ja nyt myös tämän lain nojalla edelleen toista kesää kielletään Tenojoella lohen kalastus, ja matkailuyritykset kärsivät tästä kovin, ettei ole enää kesäisin turisteja. On tietenkin luontevaa ja ymmärrettävää, että lohia on suojeltava, mutta se, mikä tästä uupuu minusta, on se kompensaatio kunnille tässä tilanteessa. On arvioitu, että nämä menot ovat viiden miljoonan euron luokkaa, menetykset aluetaloudessa, koska tämä lohen kalastus on kielletty. Kompensaatio on ollut aika vaatimatonta. Sinne on myönnetty näistä viime joulun niin sanotuista joululahjarahoista 150 000 euroa, valtiovarainvaliokunta myönsi tällaisen lohikeskuksen suunnittelumäärärahan, ja sitten on myönnetty yksi valtionapu, joka oli muistaakseni 265 000 euroa. Ja kun peilaa sitä näihin viiden miljoonan euron menetyksiin per vuosi, joka tästä lohenkalastuksen kiellosta johtuu aluetaloudelle, niin voi jokainen ymmärtää, että on kyse aika vaatimattomista summista.

Se on vähäväkinen alue, jossa on pitkät etäisyydet, joka on saamelaisenemmistöinen kunta, ja toivonkin valtiovallan suuntaan, että he ottaisivat tosissaan tämän kunnan ahdingon. Heillä nämä toiveet eivät todellakaan ole kovin suureellisia, vaan kun kävin siellä viikonloppuna, niin he toivoivat, että kun sinne on nyt rakennettu uusi hotelli, jota ei ole vielä avattu, koska sinne liikenneyhteydet ovat niin turvattomia, että sinne hotellille ei esimerkiksi kävelytietä tai pyöräilytietä mene, niin jos valtio voisi tässä tulla sitten vastaan, että se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 168/2022 vp

avittaisi tämän pyöräilytien rakentamiskustannuksissa. Sillä lailla minusta nämä heidän toiveensa ovat kohtuullisia, ja toivon todella, että valtiovalta ottaisi vakavasti tämän asian.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja tiedän, että puhemiehen ei pitäisi millään lailla kommentoida kuultuja puheita, mutta koko ikäni Kymijoen varrella asuneena voin sanoa, että Kymijoki on uudelleen lohijoki, niin että niitä on nyt sitten neljä Suomesa. [Johanna Ojala-Niemelä: No niin, hyvä!] — Edustaja Eestilä.

15.25 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Täällä ei kyllä kovin paljon ole porukkaa enää jäljellä keskustelemassa tästä tärkeästä valtiosopimukseen liittyvästä mietinnöstä, [Joonas Könttä: Sitkeimmät!] mutta pidän tätä täyskieltoa perusteltuna ja hyvänä. Valiokunta on tehnyt lisäyksiä erityisesti vielä sen takia, että kun elokuussa siellä pyydetään lohia — ainakin viime kesänä on pyydetty kertoman mukaan, itse en ole ollut paikalla, mutta näin on kerrottu — silloin se johtaa siihen, että tätä täyskieltoa ei ole noudatettu ja valvojilla on ollut ongelmia, koska me emme tiedä, kuka on saamelainen ja kuka ei, ja kuka on paikallinen ja kuka ei. Nyt on tehty selväksi tänne mietintöön, joka on sekundaarista lainsäädäntöpykälän ohella, että jos lohi tulee veneeseen, niin se on viskattava pois. Jos joku tuo sen, olkoon yö tai päivä, veneellä rantaan, niin silloin se on rikkomus, josta rangaistaan säädetyllä tavalla ja myös rahallisesti lohien hinta joudutaan korvaamaan, eli semmoista vahinkoa ei voi sattua, että joku tuo veneellä lohien maihin. Sen takia tämä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan tähän lisäämä kohta on tärkeä, koska se auttaa valvojia, että semmoista ei voi tapahtua enää.

Toinen ongelma, minkä haluan nostaa, vaikka valitettavasti täällä ei kyllä ole valiokunnan puheenjohtajaa eikä ministeriä paikalla, on se, että korviini on kantautunut — voi olla että tämä ei pidä paikkaansa — että kun norjalaiset saavat käyttää kiilanuotaa rannikolla ja sitten oli aikanaan koukkuverkkoa, ja jos koukkuverkko on kielletty, niin nyt on tullut tämmöisiä patenttinuotan nimellä kulkevia pyydyksiä, joissa sitten nuotan ikään kuin johdinverkkona olisi tämä koukkuverkko. En ihan ymmärrä, minkälaisesta pyydyksestä on kysymys, mutta — käytän tätä puheenvuoroa sen verran — jos tässä on perää, niin silloin minun mielestäni pitää myös suomalaisten virkamiesten ottaa norjalaisten kanssa neuvotteluissa huomioon, että jos tämmöisiä uusia, paljon tehokkaampia nuottia käytetään, niin ei hän siinä ole mitään järkeä sen takia, että me pannaan Teno kiinni myös Suomen puolella ja Norjan alajuoksulla ei kalasteta ollenkaan, mutta sitten samanaikaisesti rannikolla, jossa nämä samat lohet uivat, käytetään tehokkaampia pyyntimuotoja. Tämä pitää tutkia, ja minusta ei ole eettisesti eikä moraalisesti hyväksyttävää, jos norjalaiset näin menettelevät, mutta jätän tähän varauksen: koska kyseessä on Suomen eduskunta, niin ei täällä ihan huhujen mukaan voida puheita pitää. Mutta jos nämä huhut pitävät paikkansa, niin silloin täytyy avata välittömästi norjalaisten kanssa neuvottelut, että jos kerran lohien pyynti kokonaan kielletään Tenossa, niin se tarkoittaa sitä, että rannikolla ei oteta tehokkaampia pyyntimuotoja käyttöön.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 289/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.